

RAHVUSOOPER ESTONIA 94. HOOAEG

Rahvusoper Estonia eelmist hooaega iseloomustab loomingujuht ja peadirigent Paul Mägi nii: "94. hooaeg oli Rahvusoperile väga tõine ning andis suurepäraseid tulemusi. Hea koostöö vaimu ja ühiste õnnestumiste eest tahaksin tänada kõiki estoonlasi, ka neid, kes ei saa aplausi vahetult nautida. Uuslavastuste poolest oli eelmine hooaeg väga laia skaalaga ning eesti muusika mängis Rahvusoperi kavas olulist rolli. Eriti hea meel on selle üle, et esietendus uus eesti ooper "Süda" ning üle pika aja ballett "Kratt". Etenduste kõrval andsid mitmeid kontserte ning tegid CD-salvestusi teatri solistid, orkester ja koor. Samuti tulid esietekandele Helena Tulve "Sula" ning Erkki-Sven Tüüri Viulikontsert. Nii et see oli ka eesti muusika rikas hooaeg."

Repertuaar ja uuslavastused

Viimaste aastatega on Rahvusoperis välja kujunenud klassikal põhinev repertuaar, kuhu kuulusid eelmisel hooajal 6 ooperit, 11 balletti, 3 operetti, 1 muusikal ja 1 lasteetendus. Sellele lisandusid kaks eesti originaalteost ajalikest äärmustest — eesti esimene ballett "Kratt" ning eesti kõige värskem ooper "Süda". Maailma ooperiliteratuuri kullafondist võeti juurde XX sajandi tähtteos "Salome". Ballett sai "Anna Kareninaga" juurde ühe õhtut täitva süzeelise balleti ning kergemat žanrit täiendas muusikal "Sugar".

"KRATT"

Eduard Tubina ballett

Libreto Mai Murdmaa

Koreograaf-lavastaja Mai Murdmaa

Muusikaline juht ja dirigent Paul Mägi

Kunstnikud Mai Murdmaa, Jane Kaas

Valguskunstnik Airi Eras

Esietendus 8. oktoobril 1999

Pärast 33 aastat jõudis "Estonias" lavale taas "Kratt", mida varem on Eestis lavastatud viis korda (1943, 1961, 1994 "Vanemuises", 1944, 1966 "Estonias"). Nii palju kui balletti on lavastatud, on ka erinevaid tõlgendusi. Lugu põhineb folkloorisel ainetikul ning ka Eduard Tubina teose esmalavastus Ida Urbeli koreograafiaga (libreto Erika Tubinalt)

oli süzeeliselt seotud folkloorsete motiividega. Seekordse "Krati" libretist, koreograaf, lavastaja ja kunstnik Mai Murdmaa ütleb oma lavastuse kohta: "Kratt" kajastab igivana kokkupõrget vaimsete ja materiaalsete väärtuste vahel. Siin saan ma välja öelda oma arvamuse praeguse aja Eesti kohta." Tema lavastuses toimub I vaatus muinasajal, II vaatus on aga toodud kaasaega. Samaks jäävad põhikonflikt ja peasõnum, kuid konkreetne tegevustik ja etnograafiline alge muutuvad tinglik-üldistavaks ning vaid mõnele episoodile on antud rahvuslik koloriit. Mai Murdmaa ideede alusel koostas "Krati" uue muusikalise redaktsiooni Paul Mägi. Balletis on kasutatud ka Tubina Sonaati sooloviilule, mille esitas Kristina Kriit.

"Krati" lavaeluga seostub mitmeid seiku ning õnnetusi, millest traagilisim oli "Estonia" hoone hävimine Tallinna pommitamisel 1944. aasta 9. märtsil, etenduse päeval. Praegune "Kratt" "Estonias" on oma loojatele vaid õnne toonud. Juba esietenduse õhtul aplodeeris saalitäis rahvast püsti seistes. Ka ajakirjanduses ilmunud kriitika pidas Mai Murdmaa lavastust täistabamuseks. "Kratt" demonstreeris "Estonia" tugevat meesballeti rühma, kus kõik osatäitjad löid värvikad karakterrollid. Nimiosi tantsisid Aivar Kallaste "Vanemuisest" ning Dmitri Harchenko. Mõlemad hiilgasid oma isikupäraste rollilahendustega. Eriti tõsteti esile Peremehe osatäitjat Viesturs Jansonsit, kelle "karakternäitleja-anne ilmneb pealaest, silmavaatest, suunurgast varbaotsteni. Kogu keha mängib/tantsib ainuliselt endastmõistetava väljendus- rõõmuga." (Lea Tormis, "Sirp" 15. X 1999.) Võlusid veel Vladimir Arhangelski lummas poet ja Vitali Nikolajevi draamanäitleja võimetega loodud Kurat.